

JUGOSLOVANSKI OBRITNIK

GLASILO „JUGOSLOVANSKE OBRITNE ZVEZE“ V LJUBLJANI

List izhaja dvakrat na mesec, in sicer 1. in 15. vsakega meseca, ter stane za celo leto

20 K, za pol leta 10 K, posamezna številka velja 1 K. — Inserati po dogovoru. — Roko-

piši se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo: Ljubljana, Sodna ulica št. 11.

Današnji številki prilagamo poštno položnice, katerih naj se blagovolijo cenjeni naročniki poslužiti za poravnavo naročnine. List stane celoletno 20 K, za pol leta 10 K, kdor ne namerava lista naročiti, prosimo, da nam vrne obe številki s položnico vred.

M. Cankar, Žiri:

Mali obrtnik in 8 urni delavnik.

Zdi se mi, da ne bo odveč, ako povem svoje mnenje kot mali obrtnik na deželi, s katerim se vsaj pri nas vsi obrtniki strinjajo, oziroma zavzemamo enotno stališče napram 8 urnemu delavnemu času. Tozadevno naredbo smo dobili kar kratkim potom, ne da bi se bilo kaj vprašalo za mnenje male obrtnike, dasi 8 urni delavni čas posega globoko v existenco malega obrtnika.

Kdor pozna življenje malega obrtnika in neprilike, s katerimi se mora boriti, ta ve, da je upeljava 8 ur delavnega časa tudi za malo obrt naravnost drzna, predvsem se mora upoštevati, da je bila med vojno mala obrt popolnoma uničena. Za obrtnika ni bilo nobene olajšave, med tem ko je industrija bila v polnem obratu in so si mnogoteri ljudski izkoriščevalci polnili žepe, so družine malih obrtnikov živle v največjem pomanjkanju. Po končani vojni se je seveda vsakdo poprijel svojega obrta z vso energijo, da ga zopet oživi in da reši svojo družino. Umljivo je, da z ozirom na neznosno draginjo, s katero se izdelki obrtnikov ne dajo primerjati, bil primoran, da je delal do 16 ur dnevno, medtem ko je za pomočnike in vajence bil delavni čas od 10 do 12 ur dnevno. Pač se je vsakdo zavedal, da je le delo ono sredstvo, s katerim se bo dalo priti, oziroma znižati cene vsakdanjim potrebščinam. Povdariti je tudi potrebno, da vsaj po deželi ima obrtnik v vsej oskrbi po-

močnike in vajence, tako da imajo isti pri mojstru hrano in stanovanje, kar je slednje gotovo velika ugodnost, za obrtnike pa v sedanjih razmerah veliko breme. Očigled temu je neumljivo, kako da se istoveti malega obrtnika s tovarno ali z rudokopi, kjer delavni čas z ozirom na fizično moč delavca pač ni prekratek. Razlika je pa tudi v tem, da ima v tovarni delavec enakomerno delo, ki se pa pri malem obrtniku stalno preminja, kar je gotovo ugodnejše in dobi ročnost v vseh spreminjajočih delih svojega obrta; vse to je ugodno vplivalo na ukaželjne fante, da so se rajši oprijeli malega obrta kakor pa šli v industrijska podjetja. Za zgled lahko vzamemo občino Žiri, v kateri je gotovo mala obrt najbolj razvita, saj je skoro do 100 malih obrtnikov, kateri so zaposlili vse pomočnike in vzeli v uk nad 60 vajencev, dasi so bili med vojno zaposleni samo trije, in gotovo je, da bi zaposlili še precejšno število, ko se ne bi bil vpeljal 8 urni delavnik, kajti ukaželjnih fantov je jako veliko na razpolago, kar je pač razveseljivo in bi se moralo to stremenje le podpirati, ne pa da se ubija z neumestnimi naredbami: ne smelo bi se prezreti, da je edino pri malem obrtu dana možnost, da se pridni in podjetni pomočnik dvigne brez večjega kapitala do samostojnosti, za tem pač stremi vsakdo, s tem pa da se naredbenim potom uveljavi 8 urni delavni čas tudi za malo obrt, se pa podpira velekapital, ki grozi, da uniči malo obrt, pomnožile se pa bodo one mase, ki so popolnoma odvisne od velekapitala. Ako se mali obrtnik brani sedaj vajencev, ni čudno, kdo pa jamči, da radi višjih cen obrtnim proizvodom ne bo ostal obrtnik nekega dne brez dela, tako tudi brez jela, in ako pomislimo še, s kakšno težavo se dobivajo surovine. Ako bo šlo tako naprej, bomo kaj kmalu prenehali z delom. Cene se stalno grozno dvigujejo. Nekaterih surovin za obrtnike pa

radi določenih cen sploh ni mogoče dobiti, ako pa se dobi, je pa cena taka, da bi gotovo bila manjša, ako bi določenih cen sploh ne bilo. Čisto gotovo bi bila vlada večjo uslugo napravila delavcem pri malih obrtih, ako bi bila namesto upeljave osemurnega delavnega časa preskrbela malim obrtnikom potrebne surovine in pa skrbelo, da bi se cene ne dvigale. Pomislimo tudi, kakšne bodo cene življenskim potrebščinam, ki jih proizvaja naš kmet. Gotovo je, da bo tudi on porabil 8 urni delavnik v svoj prid. Ker bo delal dalj časa, mu pač nihče ne bo mogel odrekati pravice, da tudi več zasluži, in to bo zmešnjavo le pomnožilo in cene se bodo še bolj dvignile. Naše stališče bi moralo delati na to, da se pri vseh straneh produkcija pomnoži, ki je edina rešitev našega naroda, kar se pa radi skrajšanega delavnega časa ne bo zgodilo; treba stremeti za tem, da se vsi delavni stanovi strnejo v neko enotnost, da se dobi neko srednjo pot, da bo možno živeti, tako delavcu, obrtniku in kmetu. Nihče pa ni upravičen živeti in si prilaščati premoženje na škodo drugega. Konec mora biti izkoriščenja malih ljudi! Tisti, ki kmeta hujskajo proti delavcu in obrtniku, veliko greše in bi morali izginiti iz vrst pravih prijateljev našega naroda. Ti pač ne umevajo časa, v katerem živimo. Vlada bi pa morala storiti vse, da se preskrbi malim obrtnikom zadostno število potrebnih surovin in brezposelnost bo polagoma izgnila.

To je po mojem mnenju edina pot, da pridemo polagoma do boljših razmer. Vsako hujskanje enega stanu proti drugemu je škodljivo in znači le neumevanje časa. Vsi stremimo za tem, da pridemo do razmer, da bo dano in omogočeno živeti vsem, tako kmetu kakor obrtniku in delavcu.

Obrtniki! Vaše glasilo je »Jugoslovanski Obrtnik«! Širite naš list med svojimi tovariši in prijatelji! Pridobivajte mu novih naročnikov! Naj ne bo slovenskega obrtnika, somišljenika V. L. S., ki bi ne bil naročen na svoje stanovsko glasilo!

Volitve in obrtniki.

Bližajo se občinske volitve v Sloveniji. Neposredno za temi pridejo še druge volitve v državni zbor, v pokrajinski zbor, v trgovsko in obrtniško zbornico itd. Razne stranke so že pričele z agitatoričnim delom. Tudi mi imamo v programu, da posežemo v volilni boj. Sodelovati hočemo v vseh navedenih korporacijah. Ako hočemo kaj doseči, moramo tam prijeti, kjer se odločuje naša usoda.

Ako hočemo, da bode naše delo uspešno, pa moramo prav in dobro začeti. Nič nas ne sme ovirati, najmanj pa pretkani nasveti naših tovarišev, ki so nasprotnega svetovnega naziranja, češ obrtnik se ne sme pečati s politikom. Ali naj se vsak drugi s politikom peča, le obrtnik in trgovec ne, tadvaj naj čakata, da bodo drugi kruh rezali! Tudi to za enkrat ne drži, češ, obrtniki naj nastopimo sami, dovolj nas je. Ta gotovo nima vpogleda ali pa ne dobrega mnenja.

V obče bode v naši državi le kakih 15—20 odstotkov takih, ki se pečajo z obrtjo ali trgovino. Znabitno da je to število v Sloveniji tudi za par odstotkov večje.

Seveda ne smemo zamolčati, da je tu in tam v kakem industrijskem kraju odločilnega pomena, kam se nagnejo pri volitvah obrtniki.

Pa so to le zelo redke izjeme.

Poleg tega pa moramo vpoštevati tudi okolnost, da se čelo pri najboljši disciplini ne da doseči, da bi vsi se res zjediniли za en in isti cilj.

Po dosedanjih izkušnjah pa vemo, da le večje stranke z obsežnim gospodarskim in kulturnim programom žanjejo uspeh. Male stranke se navadno razblinijo in porazgube brez posebnega rezultata, k večjemu vjamejo tupatam potom kakih kompromisov majhne drobtine. Mislim, da nam torej ne bode zbirati, kam imamo voliti, saj odkrito priznamo, da smo v političnem življenju veja močne stranke in to je V. L. S. Nas skupaj veže program Ljudske stranke, to je krščansko svetovno naziranje, ki naj ne pozna krivice nobenemu stanu ter naj v tem znamenju skuša uveljaviti življenske medsebojne potrebne odnose. Nam torej ni vse jedno, kakšni naj bodo zakoni. Ali naj se naši otroci podučujejo v versko nravnem duhu, ali naj vlada v ob-

činah, državi itd., duh krščanske pravičnosti do vseh slojev, ali kapitalistično komunističen.

Pozivamo naše somišljenike, da se ne dajo zapeljati ter naj gredo povsod volit listo V. L. S. Glede zastopstva kandidatov obrtnikov naj se pa dogovore vsak v svojem domačem kraju z drugimi stanovi potom krajevnih odborov. Bodite brez skrbi, nas je veliko in uspeh nam je zasiguran, če boste storili vsak svojo dolžnost.

Obrtniki! Snujte »Obrtne zveze« in zahtevajte pravila pri »Jugoslovanski obrtni zvezi« v Ljubljani, Sodna ulica 11. Naše obrtne zveze ne smejo zaostajati za kmetijskimi zvezami, zato ustanovljajte povsod, kjer se nahaja več obrtnikov, lastne Obrtne zveze, ki naj bodo središče vaše stanovske politične organizacije!

Stavbarstvo v letošnji seziji.

Splošno je znano, da je bujno stavbarstvo najboljši dokaz dobrega gospodarskega blagostanja. Neglede na to, da je pri stavbarstvu zaposleno posredno štirinajst drugih in še več obrti, vpliva tudi neposredno na živahen napredek pri drugih obrtih, trgovinah, denarnih zavodih itd., sosebno pa še tudi na zaposlenje delavstva. Zato se danes sploh vse sprašuje, kaj bode letos z zidanjem, se bode li kaj gradilo v Ljubljani, in po mestih, sploh pa je to vprašanje še bolj akutno vsled stanovanjske mizerije, koder se ta najbolj občuti.

Pogoji za zidanje so: 1. Potreba po gradnji, 2. financiranje, 3. gradivo, 4. delavske moči. Prvi pogoj je seveda dan v celem obsegu. Manjka nam ne le zasebnih stanovanj in obratnih prostorov, pač pa tudi javnih poslopij. Drugi pogoj, finance, je pa bolj kritičen. Oblasti pravijo: potrebo imamo sicer veliko, pa nimamo denarja za zidavo, komaj da še moremo izplačevati uradništvo. Pač pričakujemo od centralne vlade, koje središče je danes vse, pa nič odločitve. Torej od te strani se letos skoro ne bode nič gradilo. Privatniki in družbe, tu je sicer kateri nakupičil nekaj mobilnega novca, pa je pač vse predrago, kajti cena gradnje se je po petnajstorila. Hišica za srednjega meščana, ki je stala 30 tisoč kron, stala bi sedaj okrog pol milijona kron. Ali pa je to podražjenje normalno? Nikakor ne. V splošnem so se dvignile cene na svetovnem trgu vsled pomanjkanja blaga in manjše fizične moči delavstva, kar je povzročila vojna, le za 2—3 kratno prejšnjo ceno. Da je pa pri nas 15 kratna cena

za gradnjo potrebnega materijala, je kriva neurejenost države, pomanjkanje industrije in predvsem neurejena valuta. Gotovo je torej, da predno pride do bujnega stavbarstva, treba rešiti gori načeta vprašanja. Da gredo ta vprašanja zelo počasi naprej, je pa danes v precejšnji meri krivda današnje vladajoče kliše, katere cilj je vse kaj drugega kot ureditev teh vprašanj. Torej bi bil rezultat finance tak, da tudi od te strani ni v letošnjem letu pričakovati bogosigavega gradnje. Kar se tiče gradiva, je stvar ta, da gradiva za zidanje kot opeke, cementa, apna, lesa, bi bilo v naših krajih skoro dovolj. Pa tudi tega materijala bode šele dovolj, če se poskrbi za vse potrebe, ki se jih rabi pri produkciji teh materijalij, posebno pride tu v poštev premož. Kar se tiče drugega gradiva, kot železo in kovinasti izdelki, bi se jih vsaj nekaj dobilo, zato pa bi bilo zopet skrbeti, da industrijska podjetja, ki te fabrikate izdelujejo, dobijo potrebne surovine in polfabrikate, sosebno zopet premož in koks; največ tega pa se mora uvoziti iz tujine. Naš premož ne le da ga ni dovolj, tudi ni za vse to sposoben, rabijo se pa druge stvari, deli strojev, mazila itd. Pri dobavi vsega tega je velika ovira ne prav urejena carina, slaba prometna sredstva, in zopet naša valuta. Poleg teh stvari pa se pri gradnji rabi še mnogo materijalij, ki jih pri nas ne izdelujemo in sicer ali nimamo surovin za to, ali pa ne industrije za to prirejene. Zato danes vse teži za tem, da si ustvarimo industrijo, vsaj za tiste predmete, kojih surovine bi se dale dobiti pri nas. Temu pa se stavijo tolike zapreke in zopet v glavnem od vladajočih ljudi, ki ali stvari ne razumejo ali nočejo razumeti. Rezultat je, da bomo še precej časa odvisni od uvoza marsikaterega blaga, sosebno manjše vrste, kojega rabijo profesionisti za opremo in izkončanje stanovanj. Torej tudi od te strani ni sicer ugoden pogoj za gradnje, vendar pa vsaj zadosten in dostopen le ljudem z velikim kapitalom. Zadnji pogoj za bujno gradnjo pa je zadostno delavskih moči.

Navadnih delavskih moči bi bilo menda pri nas dovolj in te še prihajajo iz tujine v domovino. Te delavske moči so kvalitativno res nekoliko slabše, kot kdaj prej. A to je splošna posledica vojne, s katero moramo računati.

Socialne zahteve danes res tirjajo, da se da pravica tudi delavstvu, da se skrajša delovni čas, da se da delavcu toliko za služka, da zamore sploh živeti. Kjer pa v splošnem vendar stavbena sezija ni trajna, nepretrgana, ni umestno to skrajšanje delovnega časa. Kvalificiranih boljših de-

lavcev nam v obče danes nedostaja. Temu vzrok je, da smo agrarna država ter da smo živeli v stoletnem germanskem robstvu, ki je velik vzrok, da nam te vrste delavcev primanjkuje. Kje dobiti boljših in zadostno zidarjev, instalaterjev in drugih za gradnjo potrebnih kvalificiranih moči, to je še danes odprto vprašanje. Da si bomo v teku časa tudi teh vzgojili, je gotovo; za to pa je potreba precej časa in truda.

Prihajajo pa še vedno nove težkoče, ki še bolj pospešujejo mizerijo. Upajmo, da premagamo tudi te in druge, gotovo pa je, da letošnje leto bujnega stavbarstva ne bode.

»Jugoslovanski Obrtnik« se naroča pri »Jugoslovanski obrtni zvezi« v Ljubljani, Sodna ulica 11. kjer posluša tudi obrtno tajništvo V. L. S. Obrtniki, obratujte se v vseh zadevah na osrednjo Zvezo in dopisujte v svoje glasilo!

Pospešujte obrt!

Po prevratu koncem oktobra l. 1918. so se začeli po naši širni domovini organizirati vsi stanovi in vse stranke. Zavedajoč se voliva trdne organizacije in politične moči pri graditvi temeljev države, bodisi pri zakonodaji bodisi pri drugih državnih ustanovah, gre vse za tem, da si zasidura za bodočnost čim več vpliva in odločilne besede, kakor tudi da se izpolni vsa deloma težnje in stremjenja slobočnega našega ljudstva, za katera so bila gluha nemška in mažarska ušesa.

»Jugoslovanska Obrtna zveza« je združena z našo veliko VLS. Katoliški shodi so določili njen program in zarisali pot njenega dela. Ako prelistamo poročila teh shodov, vidimo, da se je vedno živo razpravljalo tudi o našem obrtnem stanju, o njegovih težavah, zahtevah in njegovih željah, da je vsak katoliški shod dal v roke stranki, oziroma njenim voditeljem načrt in zapoved njihovega dela. Marsikaj se je doseglo že prej; velika večina resolucij, peticij in drugih vlog na vlado pa je bila brez uspeha. Dunajska vlada se je brigala v prvi vrsti za nemške pokrajine in nemška mesta. Bila nam je mačeha, ki nam je dala le to, kar je ostalo njenim nemškim bratcem. V delih sedanje Nemške Avstrije in na severnem Češkem — tudi samo med Nemci je obrt tako razvita in na taki višini, da je vzdržala konkurenco z industrijo, njen ustroj in državno pospeševanje teh obrti pa je bilo celo vzor tudi drugim ne avstrijskim vladam. — Kdaj

bomo popravili, kar je nad nami zakrivila Avstrija, ki nas je smatrala le za državljanke drugega reda?

Mi nismo industrijalna država. Naše obrti se nimajo bati bogve kake konkurence. Ker nismo narod kapitalistov, ne moremo staviti velikih tovarn; gledati moramo, da povzdignemo svoje obrti. In da se naše obrti razširijo, da naši obrtniki ne zaostanejo za drugimi, da bodo cvetele naše obrti in z njimi v državi blagostanje, je v prvi vrsti dolžnost naše vlade v Belgradu. Njena dolžnost je, posvečavati obrtniškem stanju čim največ skrbi. V prvem letu svoje vlade se gospodje v Belgradu za obrtni stan niso bogve kaj brigali. Nesrečna družitev trgovine z obrtjo v enem ministrstvu gre le na škodo obrti, ker je »izvozničarstvo« do danes pač več neslo kakor pa pospeševanje obrti.

Pogovorimo se v tem članku o pospeševanju obrti po državi in drugih javnih korporacijah! Kot podlaga naj nam služi program pospeševanja obrti bivše avstrijske vlade, ki je bil, kakor omenjam zgoraj, vzor tudi mnogim drugim državam. Jugoslovanski obrtniki, naša zveza in nje zastopniki v naših javnih korporacijah, naj nikdar ne nehajo opozarjati vlado na obrtni stan, njegova pomen in moč! Ako se država briga in podpira velekapitalistično industrijo, gre na roko bogati trgovini, koliko bolj še se mora brigati za našega obrtnika, ki večkrat nima razven svojega znanja, pridnih rok, delavnice in nekaj orodja nikakega drugega bogastva.

Obrt naj podpira in pospešuje država, občina in vse gospodarske organizacije, ki imajo za svoj cilj prosih našega narodnega gospodarstva! Smotreno pospeševanje obrti naj gre v prvi vrsti za tem, da se naš obrtnik v svoji stroki dobro tehnično in trgovsko izuri, da se pridni pri iznajdbah in novim načinom izdelovanja, da zboljša svoje orodje in tako cenejše proizvaja, a vendar več zasluži, kakor mu je bilo mogoče do sedaj. Organizacija obrti naj se poglobi in služi le koristim obrti. Zlasti naj se ločijo trgovske in obrtne zbornice, ker se trgovci v prvi vrsti brigajo samo za svoje koristi. Trgovska zbornica naj bi zastopala interese trgovine in industrije. To imajo v Nemčiji od leta 1907., kjer je država ustanovila kot postavno zastopstvo obrtnikov tako imenovane »Handwerkskammern«. Namen in naloga nemških obrtniških zbornic je čuvati interese obrtnikov, kar dosežejo na ta način, da pomagajo vladi z nasveti in predlogi pri zakonodaji, da dajejo izvedeniška poročila, da ustanavljajo obrtne knjižnice, strokovne šole, skrbe za obrtne razstave,

mojstrske tečaje, nadzirajo izučbo obrtnih vajencev in delovanje prisilnih obrtnih združenj itd.

Naše obrtnike in obrtna društva ter trgovske tvrdke opozarjamo, da ima največji uspeh inseriranje v »Jugoslovanskem Obrtniku«. Svoje somišljenike opozarjamo, da se pri cenjenih naročilih ozira o pred vsem na inserate našega lista.

Nekaj o knjigovodstvu.

Ena najvažnejših stvari za obrtnika ali trgovca je knjigovodstvo. Knjigovodstvo je duša vsakemu podjetju. Brez pravega knjigovodstva je izključen vsak uspešni napredek obrti. Obrtnik brez knjigovodstva nikdar ne ve, kako je njegovo resnično premoženjsko stanje, večkrat tudi ne pozna stanja svojih dolžnikov in upnikov, kakor tudi pogojev pri naročilih blaga in naročenega dela. Koliki materialni škodi je vedno izpostavljen tak obrtnik, ki nima pravega knjigovodstva! Ako nima kopij naročilnih pisem, se pripeti, da mora pač vse prevzeti, četudi se ne sklada z naročilom. Ako nastopi pred sodiščem, kjer je treba dokazov iz poslovnih knjig, vedno tudi podleže. Ako zaprosi kredita na svojo obrt, kdo naj mu kaj posodi, če ne more dokazati pravega premoženjskega stanja? Drugič pa tudi boli varno gospodariti s svojim premoženjem ter ima veliko večje veselje, kdor vsak trenutek lahko pregleda svoj napredek. Tak obrtnik je sigurnejši kakor oni, ki meri svoje premoženje le po tem, koliko ima terjatev ali slučajno poseduje denarja v gotovini. Izgovor, da je kaka obrt premahna, da zanjo ni potrebno, da bi vodil knjigovodstvo ali da nima časa za to, je prazen. Če je še tako mala obrt, je potreba knjigovodstva, in nekaj časa si tudi lahko vsak obrtnik vzame za ta posel.

Največkrat pa je krivo, da obrtnik nima pravega knjigovodstva, nevednost ali pa malomarnost, da se sproti ne vodi dohodkov in stroškov. Tudi ne drži izgovor, da je za vsako obrt potreba drugačnega knjigovodstva. Kajti pravo knjigovodstvo je za vsako obrt vsaj v glavnih potezah popolnoma do enakih načelih. Določitev premoženjskega stanja, inventar, je gotovo za vsakega enako potrebna. Poslovni opravki s posameznimi stalnimi naročniki ali glavna knjiga je tudi enako potrebna. Nakup surovin kakor prodaja istih, to je dohodna (fakturna) in izhodna knjiga ali tudi samo eno takoiimenovani dnevnik, mora poznati vsako knjigovodstvo. Istotako mora tudi vsako pravo knjigovodstvo

imeti ločeno poslovanje z gotovino, to je blagajniško poslovanje. Če še omenim, da je treba vsa pisma, ponudbe in druge količkaj važne trgovske poslovne dogodke kopirati ter jih hraniti, sem pač povedal o vsem glavnem, kar se tiče pravičnega knjigovodstva. Vse drugo, kar ima skoro vsaka obrt kaj prikladnejšega zase, spada k izpopolnitvi ali razširbi kot pomožne knjige k pravemu knjigovodstvu.

Nekaj važnih nauk o pravilnem knjigovodstvu pa bi bilo še omeniti.

Vsak naj si uredi svoje knjigovodstvo čim enostavnejše, lahko pregledno. Obrtnik imej vedno pred očmi, da naj bo knjigovodstvo tako izpeljano, da iz knjig lahko vsakdo posname pravo premoženjsko in poslovalno stanje njegove obrti. Vpiše naj se v poslovne knjige vse posle, vse poslovanje, četudi smo mnenja, da je ta ali ona zadeva premalenkostna in ne spada zraven. Tudi malenkostna stvar postane lahko kdaj važna. Drugič pa je nevarnost, da počasi izgubimo mejo med tem, kaj je važno in kaj ne, in se prične popuščati v kvar pravega knjigovodstva.

Kot tretje naj se z vpisovanjem poslovnih dogodkov ne zastaja. »Bodem vpisal zvečer, jutri, v nedeljo itd.«, tedaj ko že nekaj pozabiš, je napačno, zato počasi pridem na ta način do površnega poslovanja.

Knjigovodstva naučiti se iz knjig ni ravno lahko in običajno, ker je težko noudariti ravno najvažnejše stvari in ker manjka nekake sigurnosti ali korajže, pač pa se to najbolje doseže potom predavanja po večjih strokovnjakih, ki so svoje znanje izpopolnili tudi že v praksi ter najbolj poznajo uveljavljene običaje. Radi tega bi bilo umestno, kjer je količkaj dana prilika, da se prirejajo taki tečajji, ker se v primeroma kratkem času da veliko doseči. Edina težava pri teh tečajjih je, da se težko dobi približno enaka predizobrazba, ki je potrebna; kajti ako je nekaj udeležencev tečajev, ki jih je potreba učiti šele računania, se potem ostali dolgočasijo. V tem slučaju je potem potrebno deliti tečaj v pripravljalni in knjigovodstveni tečaj.

V zvezi s knjigovodstvom v širšem pomenu besede je tudi vsa ostala veda trgovskega poslovanja, med katero spada tudi menično pravo, spisje o vlogah na oblasti itd. Vendar, ako ni časa za vse to obravnavanje, se lahko to loči ali opusti in se obravnava le knjigovodstvo strogo kot tako. Po načinu razločujemo knjigovodstvo v enojno in dvojno ali ameriškansko knjigovodstvo. Z ozirom na načine vpisovanja v knjige pa ločimo ali foljirano ali paginirano knjigovodstvo. Za manjše in sred-

nje obrtnike in trgovce je najboljšo enostavno knjigovodstvo, ki obstoji v tem, da prikladno vodi knjige s paginiranimi listi, to je, da se vse dohodke in izdatke, ali aktiva in pasiva vpisuje zaporedoma v vrste, zato pa se ima na listih po dve koloni, prvo za dohodke, drugo za izdatke. Dočim imamo pri foljiranem knjigovodstvu strani in sicer prvo za dohodke, drugo za izdatke. Pri tem se porabi veliko več papirja ter je za priprostega obrtnika dokaj manj pregledno.

Kadar pričnemo s knjigovodstvom, naj ne bomo preskromni s knjigami ter naj se na nekoliko večje misli, da nam ni treba potem že v kratkem času nabavljati novih knjig. Pri tej priliki naj omenim, da naše knjižarne dosedaj niso imele dovolj primernih, enakoličnih knjig ter bi v tem oziru priporočal, da bi si jih omislile. Človek, ki bi rad pričel s knjigovodstvom, je moral poseči po vsakovrstnih, popolnoma neenakih in neprikladnih knjigah, z nepravilnimi kolonami, druge s premalo kolonami za tekst, tretje preozke in predolge itd.

(Dalje prih.)

Boj kapitalizmu!

Brez kapitala tudi obrt in trgovina ne moreta uspevati. Ravno tu je potreba kapitala še v večji meri kot pri drugih gospodarskih obratih. Kapital, katerega poseduje obrtnik, obstaja večinoma v blagu in pridnih rokah. Med blago štejemo orodje, stroje, surovine in nepremičnine, ki obstojajo v poslopih in delavnicah. Količkaj razvitemu obrtu pa to ne zadoštuje, ampak on mora imeti poleg gori navedenega mrtvega kapitala tudi takozvani obratni kapital, to je denar, katerega mora začasno založiti za večji nakup surovin, pa tudi za izplačevanje delavcev in za druge stroške. Izdatke ima obrtnik redno vsak dan, dočim on svojih naročenih izdelkov ne more vsak dan ali vsak čas oddati naročnikom. Večkrat ne dobi takoj plačila zanje. Radi tega rabi obrtnik ali trgovec precej obratnega kapitala. Danes to še tem bolj, ker imamo slabo valutno in draginjo. Kako in kje naj torej dobi obrtnik za to potreben kapital?! Odgovor je enostaven. Treba mu je posojila. Ali ga bode pa tudi dobil, to je drugo vprašanje.

Pred vojno, ko je bilo mnogo blaga, je vsaj za nakup blaga bilo to boljše, ker so razni večji trgovci solidnemu obrtniku prodajali blago na kredit. In če je bil obrtnik priden, varčen in vesten, mu je to dokaj pripomoglo. A danes, ko imamo pomanjkanje blaga vseh vrst, se mora vsako

blago takoj plačati in večkrat tudi drago plačati, če hočeš kaj dobiti. Je torej danes edina pot, da si obrtnik denar izposodi. Ali pri prijatelju, ki pa so bolj redki, ali pa pri banki in posojilnici. Banke navadno posojajo trgovsko, to je tako, da plačaš blago z menico, trgovec menico eskomptira pri banki in ko menica zapade, moraš redno to plačati. To je sicer še nekaj udobno, a za obrtnika je to večkrat usodopolno, ker je veliko vprašanje, če bode pri zapadlosti menice tudi res imel razpoložljivega denarja dovolj, da to plača. Obrtnik torej potrebuje tekočega ali investicijskega kredita, ki ga proti primernemu jamstvu tudi dobi pri banki ali posojilnici. Za jamstvo zamore prvo nuditi svoj inventar. Preje smo že omenili, da obrtnik šestokrat ne poseduje drugega kot inventar. Drugič ti banka tudi posodi ali odpre kredit do gotove višine na poroštvo premožnega tvojega prijatelja ali sorodnika. Banka pa ti tudi posodi na cedirane ali odstopljene račune, kar ti pa manj koristi kot pa na inventar, posestvo ali proti poroštvu. Na inventar dobiš pri banki posojilo pa le, če se le-ta prepriča, da vodiš pravilno knjigovodstvo, iz katerega je razvidno, da res poseduješ premoženje, ki je naloženo v blagu in obratu. V vseh slučajih pa je odvisno od poštenosti, pridnosti, varčnosti in solidnosti osebe obrtnika ali trgovca samega.

Iz vsega tega se razvidi, kako zelo važno je, da obrtniki vodijo pravilno knjigovodstvo. Vidi pa se tudi to, da so banke in posojilnice edino poklicane, da podpirajo prospeh in napredek gospodarske kulture, med katero spada tudi obrt in trgovina. V koliko se ti zavodi ozirajo danes na malega ali srednjega obrtnika in trgovca, da mu pomorejo k njegovemu blagostanju, o tem napravljamo prihodnjič. Priobčevati pričnemo tudi daljše članke o obrtnem knjigovodstvu, na kar že danes opozarjamo svoje naročnike.

Razno.

Industrijska banka.

Pod protektoratom ministra Kristana se snuje nova banka pod imenom Industrijska banka. Po mnenju g. ministra naj bi ta banka v prvi vrsti imela namen, snovati večja industrijska podjetja ter eksploatacijo raznih surovin, kot lesa, železa itd. Potrebni kapital, katerega začetna višina naj bi bila 200 milijonov, bi bil 50% zasebne, drugo polovico pa naj bi dala država. Ker so danes vse večje eksploatacne družbe pri nas v nemških in judovskih rokah in ker bi se te v prvi vrsti pritegnilo, bi bila polovica te banke potem v rokah teh ljudi, dočim bi jim z drugo polovico prišla na

pomoč država, kar bi bila vsekakor lepa opora za te eksploaterje. Gosp. minister je mnenja, da je le tako omogočeno, da se vpostavi naša industrija. Druga pot bi bila, da bi se na podlagi združništva in z okrepitevijo samostojnih obrti dvignila naša industrija, ki izjemoma nikakor ne izključuje tudi večjih eksploatacij, po mnenju ministra ni prava. Malemu obrtniku naj sledi prej ko slej pogin. Po dosedanjih skušnjah eksploatacij potom bank imamo zelo slabe rezultate. Čudno se nam zdi, da se socialistični minister danes ogreva le za velekapitalistična podjetja, in to v času, ko najnujnejših potrebščin, ki jih rabi mali obrtnik, minister ne more ali noče preskrbeti, vsled tega danes še to malo industrije in obrti, ki jo imamo, skoroda stoji. Pa to nikakor radi pomanjkanja denarnih sredstev, ampak radi neurejenosti države. Krivda radi tega pa zadene vladajoče državnike, pod kojo zaščito si gotovi ljudje zbirajo ogromne kapitale. In to naj bi se imenovalo začetek socializacije?!

Na obrtno-nadaljevalnih šolah v Ljubljani se začne šolsko leto 1919/20 v nedeljo, dne 1. februarja 1920. Vpisovanje se je vršilo v nedeljo, dne 25. januarja 1920, od desetih do dvanajstih.

Vojno-tehnične delavnice. Dne 20. januarja 1920 je imela ljubljanska organizacija kovinarjev v Mestnem domu shod, na katerem so kovinarji protestirali proti nameravani opustitvi zgoraj omenjenih delavnic, v katerih je zaposlenih 319 kovinarjev. Vodja teh delavnic, polkovnik Vasič, je 10. januarja odpovedal vsem delavcem na 14 dni, češ, da nima nič kredita. Tik pred shodom je pa menda izjavil: »Sada imam para.« Na shodu je bila sprejeta resolucija, ki zahteva, naj deželna vlada za Slovenijo prevzame te delavnice, v katerih naj bi se popravljali železniški vozovi in lokomotive. Vojaško vodstvo naj se takoj odpravi. V slučaju, če bi se nameravale te delavnice prodati privatnikom, naj polovico delnic prevzame država, ki naj pokliče v upravni odbor tudi zastopnika delavstva.

Iz krogov obrtnih vajencev smo prejeli: Žalost nas navdaja, ko vidimo, da se na vseh straneh ustanavljajo razne šole in izpopolnjujejo, le za obrtni naraščaj se niko ne zmeni. Strah nas je sedanje obrtne vajence za našo bodočnost. Povsod se samo govori, kaj se bo storilo za ta in oni stan, le za nas bodoče obrtnike se nobena oblast ne zmeni, kako bomo živeli brez dobre strokovne izobrazbe. Znano je, da bo mogel le obrtnik, ki je v svoji stroki vsestransko izobražen, konkurirati s tujci, in zato je tudi sveta dolžnost vlade, da poskrbi za svoje bodoče davkoplačevalce, jim nudi sedaj popolno obrtno izobrazbo potom obrtno-nadaljevalnih šol. Naj se merodajni faktorji ne izgovarjajo na vse mogoče zapreke, z nekoliko energije se da vse doseči, treba je le človeka na pravem mestu.

Nekaj o delu in plači. Nemško delavsko ministrstvo je izreklo ob priliki štrajka v Bussingovih tovarnah avtomobilov zelo važen nazor. Šlo se je za plače in delo na

akord. Ministrstvo se je postavilo na stališče, da akord ni nesocialen in je zaradi tega tudi dovoljen. Avstrijski vodja socialnih demokratov Oton Bauer pa celo trdi, da je akordna plača v tem težkem času poleg vseh nevarnosti, ki se skrivajo pod besedo akord za delavstvo, nujna potreba. Le tako namreč je mogoče, da posvetimo vse sile delu, saj vidimo, da produkcija povsod pada, oziroma je zaostala ravno iz nerazpoloženja delavcev za delo. Sicer pa je povsem pravično, da oni, ki več dela, tudi več zasluži. Pravijo, da so tudi ruski boljševiki uvedli v tovarne zopet strogo disciplino in akord poleg mnogih drugih sredstev, privaditi delavce zopet k rednemu delu.

Železo za ključavničarje, kovače in kovinarje. Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo je sklenila s Kranjsko industrijsko družbo na Jesenicah pogodbo, po kateri je družba obvezana odstopiti Uradu za pospeševanje obrti večjo množino raznovrstnega železa. Opozorjamo obrtnike, da takoj priglase svojo potrebo ter dimenzije natančno navedejo. Priporočamo, da več obrtnikov skupaj naroči celo vagonsko pošiljatev, in sicer se mora naročiti od vsake dimenzije najmanj 500 kg. Na manjša naročila se ne bomo mogli ozirati, zato priporočamo zadrugam, da za vse obrtnike v njihovem okraju skupno naroče potrebno železo.

Dobava smodnika. Urad za pospeševanje obrti je dobil od g. ministra voine in mornarice dovoljenje, da sme porazdeliti med obrtnike 1000 kg navadnega razstrelilnega smodnika, 1000 kg ojačenega razstrelilnega smodnika, 200 kg minskega smodnika ter manjšo množino kapselnov. Oddajali bomo po 100 kg. Manjši reflektanti naj zato svoja naročila združijo. Interesenti naj se zglaste pri našem uradu do 7. februarja.

Idrijske čipke. V izložbenem oknu Urada za pospeševanje obrti na Dunajski cesti št. 22 so razstavljeni čipkarski izdelki učenk čipkarskih šol v Žireh, v Železnikih, v Horjulu in na Trati pri Gorenji vasi. Ceneno občinstvo se opozarja na solidno delo, ki je iz pristnega lanenega sukanca. Čipke se bodo prodajale od 9. do 12. ure dopoldne. Izkupiček je namenjen za podporo učenk in nabavo sukanca, ki se bode brezplačno razdelil med učenke čipkarskih šol.

Dobava jekla. Urad za pospeševanje obrti ima na razpolago okrog štiri do pet vagonov jekla. Jeklo bomo skušali oddajati v večjih množinah. Interesenti naj se zglaste pri našem uradu do 7. februarja.

Javnim tehničarjem se bode dovolilo njih tarif povišati od slučaja do slučaja z ozirom na sedanio draginjo na približno osemkratno predvojno ceno.

Strokovne vesti.

Opravičenost nekaterih obrti.

Trgovska obrtna zbornica za Slovenijo je v svoji seji obrtnega odseka podala sledeče izjave:

Na vprašanje nekega okrajnega glavarstva vsled pritožbe pečarjev, da zidarji postavljajo krušne peči oziroma kmečke peči, ki služijo, da se v njih kuha in peče, je bil odsek mnenja, da postavljanje takih peči, kakor tudi pekovskih peči z ozirom na njih konstrukcijo spada k zidarski obrti.

Na podobno vprašanje: Spada li tapetniško delo pri vozovih, kot kočijah in podobno sedlarski obrti ali tapetniški obrti, se je odsek izjavil, da spada vsekako to delo z ozirom na sorodnost sedlarske in tapetniške obrti sedlarski.

Na vprašanje nekega okrajnega glavarstva o pritožbi trgovca proti kleparju, da ta prodaja karbidne svetilke in tudi karbid, svetilke izdeluje celo klepar sam. Kdo je upravičen prodajati karbid v detajlu, se še določi, pač pa je na vsak način upravičen prodajati karbidne svetilke, ki je celo fabrikat kleparske obrti, kleparski mojster.

Urad za pospeševanje obrti sprejema stranke samo od pol 9. do 12. ure dopoldne.

Tečaj za mojstre. Avstrijska vlada je določila njihov učni načrt tako-le: Obrtniki, ki svojo obrt že izvajajo, naj se v teh tečajih pouče o novodobni tehniki in urejenem knjigovodstvu kakor tudi o načinu proračunstva za male in srednje obrti. Ti tečaji so v prvi vrsti za samostojne mojstre in šele v drugi za pomočnike. — Obratuje se v vzornih delavnicah z vsemi tehničnimi pripomočki, ki jih more upotrebljati mali ali srednji obrtnik — to so novo moderno orodje, stroji, motorji itd. Ni mi potreba posebej poudarjati, da se ozira pouk o strojnem proizvajanju predvsem na obrti, kjer je strojno proizvajanje mogoče kot n. pr. pri stavbenem mizarstvu, ključavničarstvu itd. tudi v manjšem obsegu. — V tečajih za mojstre je pa važen tudi teoretični pouk v obrtnem računstvu, knjigovodstvu, kalkulaciji, pravu, združništvu in narodnem gospodarstvu v obč. Teoretični pouk naj razširi obrtniku trgovski smisel, ki je ravno danes za samostoinega obrtnika sila velike važnosti, ako hoče z uspehom vzdržati nastopajočo konkurenco industrije.

V Avstriji je te tečaje ustanovila vlada in tudi za nie skrbela. Obrtnikom pa so se dovoljevale štipendije iz državnih in drugih sredstev. Vršili so se redno na Dunaju.

Potovalni tečaj za mojstre. Cilj teh tečajev je isti kakor oni stalnih tečajev za mojstre, le da nimajo tako obširnega učnega načrta. Navadno se uči v teh tečajih popoldne in zvečer tako, da so lahko pristopni vsem obrtnikom. Kot učitelji delujejo razni strokovni učitelji in dobro strokovno šolani obratni mojstri. Vršili so se na najrazličnejših krajih, kjer se je priglasilo zadostno število obrtnikov.

Stalne ali priložnostne razstave motorjev za obrt, strojev in obrtniškega orodja. Avstrija je v tem oziru zelo veliko dosegla. Ustanovile so se stalne razstave najrazličnejših strojev pri bivšem c. kr. tehnološkem muzeju na Dunaju že leta 1891. S tehnološkim obrtnim muzejem je

združenih cela vrsta strokovnih obrtnih šol tako, da razstava strojev, motorjev in orodja cel zavod le izpopolnjuje. Velike važnosti je, da se vsi stroji, katere postavijo in razstavijo tovarne, ki so jih izdelale, vsak čas po interesentu praktično preizkusijo. Veliko vreden je tudi takojšen pouk ob stroju. — Vstop na to razstavo je vsakomur prost. Razstavitelj, kot omenjam, ni država, ampak strojni fabrikant. Da se v čim večjem številu pritegnejo na razstavo, jim država nudi več ugodnosti. Kakor brezplačni prostor, brezplačno gonilno silo, zavarovanje proti požaru, čiščenje itd. Inozemni razstavitelji so za svoje stroje ovrščeni carine; vsi pa se zavežejo, da puste namanj šest mesecev stroje na razstavi. Ako zavod posreduje prodajo stroja, si ne računa za svoj trud nikakih pristojbin. — Še nekaj važnega pri takih razstavah! Da je razstava kolikor mogoče številno obiskovana, je dovolila država posebnikom brezplačno vožnjo na Dunaj. Nekateri so dobili tudi manjše štipendije, drugim zopet so se povrnili prehranitveni stroški za bivanje na Dunaju. — Zanimiva je statistika tega zavoda, ki pove, da je obiskalo povprečno mesečno po 1500 oseb to razstavo.

Poleg stalne razstave strojev obstoja na tehnološkem obrtnem muzeju tudi oddelki, ki daje obrtnikom strokovniške nasvete, kar se tiče nakupa strojev in orodja, priporoča po želji nove metode izdelovanja in pove, kje se dobijo surovine in kam se blago lahko oddaja. Velikega pomena je oddelki, ki se peča s strokovniško oceno ustanavljanja različnih obrtno-gospodarskih zadrug. Nasveti se dajejo v lesni, oblačilni, kovinski, tekstilni in kemični stroki bodisi glede porabe strojev, novega orodja kakor tudi drugih tehničnih pripomočkov teh obrti.

Priložnostne razstave strojev in drugih tehničnih pripomočkov so se vršile po vseh večjih mestih monarhije, ako so hotele sodelovati tržovske in obrtne zbornice in občine. — V Sloveniji menda do prevrata ni bilo ne ene. Tako srečni mi nismo bili.

Kar se tiče pospeševanja obrti s strojnimi pripomočki potom države, se ni pomagalo posameznim obrtnikom, ampak v prvi vrsti zadrugam in sicer so se združili obrtniki, ki hočejo uporabljati stroj, v strojno zadrugo. Država je dala za stroj brezobrestno posojilo, ki se je vrnilo v 10 letih. Subvencij za nakup strojev se ni več delilo, ker je imela država v tem oziru slabe izkušnje.

Mlinarjem. Urad za pospeševanje obrti ima na razpolago manjšo množino svile za sita št. 7. Interesenti naj se zglase najkasneje do 24. januarja.

Pospeševanje izučbe obrtniških vajencev. Tudi v tem oziru je bila bivša Avstrija vzgled mnogim drugim vladam. Omenjam naj vajeniške razstave, ki so se vršile po najrazličnejših mestih države v mesecih januarju do avgusta in so navadno trajale do 8 dni. V septembru so bila najboljša dela potem razstavljena še na Dunaju. Da so bile zlasti te zadnje razstave za obrtni-

ke in obrtni naraščaj vrlo poučne in koristne, mi ni treba posebej poudarjati. Samo primera, kaj se je ustvarilo v enem okraju vzornega in kaj v drugem, kako se je izvedlo delo na Dunaju in kako v provinci, govori več kakor tiskana knjiga. Za najboljša dela so se delila vajencem kakor na pokrajinskih, tako tudi na centralnih razstavah nagrade.

Velike koristi so tudi vajeniški domovi. Država je podpirala njihovo ustanovitev, postavila zanje vzorna pravila, delila pa jim je tudi denarno pomoč.

Da mojstri s čim večjim zanimanjem uče svoje učence, jim je dajala država, ako so učenci kakor tudi mojstri zadostili vsem stavlenim pogojem, denarne nagrade. V Nemčiji — v prvi vrsti na Badenskem — so dajali do 250 mark na učenca; vendar pa se takozvana »subventionierte Meisterlehre« ni posebno obnesla ne v bivši Avstriji in ne v Nemčiji.

O zadrugi organizaciji kot pospeševalnici obrti se je v tem listu v raznih člankih že večkrat omenjalo. Država je dala obrtnim zadrugam brezobrestna ali nizko obrestna posojila proti večletni amortizaciji. Vnoštevale so se v prvi vrsti nabavne zadruge za surovine, produktivne, skladiščne in druge zadruge. — Posebno blagodejno pa so vplivale obrtne kreditne zadruge, dasi ne tako razsežno, kakor bi bilo želeli, ker so bila njihova posojila povečini predraga.

Precej bolj je bilo potreba, prej ko so obrtniki v bivši Avstriji dosegli, da se je vnoševalo pri javnih nabavah in literacijah tudi njihove nonudbe. V prvi vrsti so delovale na to obrtne zadruge, da se jim je prihranil del javnih nabav, oziroma, da so se zavezali podjetniki in industrijci pustiti določena dela izvršiti pri malem oziroma domačem obrtniku. Na to se je v prvi vrsti gledalo pri raznih vojnih dobavah.

To so bile prilično mere bivše avstrijske vlade pri podpiranju in pospeševanju obrti. Vsa sredstva, ki sem jih omenil oziroma se na državno pomoč obrtem, gredo v glavnem za tam, da se vzdigne produktivna sila obrti.

Pri nas na jugu je danes skoro vse še novo, kar ustvarimo.

V Ljubljani imamo »obrtno-pospeševalni zavod«, ki deluje že nekaj let. Zavod daje brezplačne nasvete pri kupovanju orodja, strojev itd. Istotako ima v programu prirejanje strokovne in knjigovodstvene tečaje. Pred vojsko je bil začel živahno delovati, svetovna vojska je zavrla njegovo delovanje, sedaj se ga menda drži ista mizerija kakor vseh sličnih naših državnih zavodov.

Kar se tiče kreditnega vprašanja, obstoja v Ljubljani »Obrtna kreditna zadruga«, ki je pred vojsko izborna delovala. Obrtne banke še nimamo. Pri bratih Hrvatih sem videl v Zagrebu poleg obrtne kreditne zadruge tudi obrtno banko, ki menda ni najmanjši denarni zavod v Zagrebu.

Kdaj bomo mogli misliti na razne razstave, je težko prerokovati. Vseposod vsega manjka. Lansko leto se je vršila v

Zagrebu razstava del obrtniških vajencev, ki je bila zelo zanimiva. Videlo se je marsikaj lepega, celo za starejše obrtnike spodbudnega. S 1. novembrom l. l. so priredili v Zagrebu svojo razstavo tudi zagrebški mizarji.

Koliko se je ustanovilo vajeniških domov po Sloveniji, ne vem. Sedaj, ko so se začele vračati kolikortoliko normalne razmere, bo treba vnovič z vneto misliti na take domove, ki naj spopolnjujejo pri učenju vzgojo mojstra.

Obrtno združenstvo je pri nas še v povojih, v drugih krajih širne naše kraljevine ga pa sploh še ni.

Kaj naj stori naša vlada za napredek obrti? Za obrtnike je to življenjsko vprašanje. Pametna obrtna politika mora imeti predvsem pred očmi potrebe naroda kot celote, potem šele posamezne obrti; vsled tega bo morala država, ako se hoče kolikor toliko gospodarsko osamosvojiti pred inozemstvom, podpirati obrtništvo. Podpirala bo v prvi vrsti one obrti, na katerih izdelke smo danes navezani še na uvoz iz tujih držav. Državna pomoč mora biti predvsem izdatna pri novo se razvijajočih obrtih, medtem ko je pri starih vpeljanih obrtih dosti, da jih država varuje potom zakonodaje, modre davčne politike itd. — Iz dobro razvite obrtnosti se polagoma ustvarja industrija, ki je le tedaj na trdnih nogah, ako sloni na znanju ljudstva in potrebah naroda.

Z razvito obrtjo se bo zlasti v krajih, kjer poljedelstvo ni bogve kako dobičkonosno, gotovo več proizvajalo, kakor pa notrošilo. Državna uprava bo skrbela, da se bo blago iz teh okrajev izvažalo v kraje, kjer se potrebuje. Za izdelke, ki se bodo izvozili izven državnih meja, bo zainteresirano inozemstvo potom naših konzulatov; da bo naše blago moglo konkurirati s tujim blagom, se bodo izposlovale zanj razne ugodnosti pri raznih trgovskih pogodbah z drugimi državami, doma pa se mu bo pomagalo z raznimi prevoznimi, tarifnimi, carinskimi in drugimi ugodnostmi. — Prej na seveda, kakor se bode uvažalo, je treba gledati, da se pokrije domača potreba. Tudi državna uprava se mora vedno in nvsod v prvi vrsti posluževati domačih izdelkov.

Češki listi so pred kratkim prinesli vest, da je češka vlada dovolila kredit 8 milijonov kron za zgradbo »palače industrije«. To bo nekaj obrtni in industrijski muzej in stalna razstava vseh izdelkov obrti in industrije v Čehoslovaški. Ta ustanova bo neprecenljive vrednosti, podajala bo tujcu kakor tudi domačinu točno sliko vseh gospodarskih sil čehoslovaškega naroda. — Kdaj bomo mogli mi na kaj takega misliti, ne morem odgovoriti. Pri nas v našem kraljestvu razen Slovenije obrt ni bogve kako razvita — da, v nekaterih krajih sploh še ne obstoja. Sloboda in narodno ujedinenje mora prinesiti gospodarski napredek, k čemur ravno obrtni stan lahko največ pripomore.

J. I.

Politične vesti.

Protestni shod.

Dne 18. t. m. se je vršil v hotelu Union protestni shod vseh gospodarskih korporacij proti nameravani valutni rešitvi 1 : 4. Poleg drugih smo bili na tem shodu zastopani tudi mi. Vsi govorniki so poudarjali, da je ta od sedanje vlade predlagani način rešitve valute nam v veliko škodo. Posebno bi zadela ta škoda manjše ljudi, zlasti obrtnike. Vlada je spričo protestov iz krajev, kjer je plačilno sredstvo krona, svoj predlog nekoliko korigirala. Strokovnjaki pa so bili vsi mnenja, da je to popolnoma neznatna korektura, ali bodo imeli novi dinarsko-kronski bankovci za 1 dinar 4 krone vtisnjen le na eni ali na obeh straneh. Fakt je, da to že znači zamenjavo v razmerju 1 : 4, proti čemur moramo mi odločno ugovarjati. Konečno so se podale razne resolucije. Vprašanje je le, če bodo kaj pomagale.

Komisija za stvarno demobilizacijo.

Obrtni Vestnik z zadovoljstvom pozdravlja korak sedanje absolutistične vlade oziroma njenega predsednika dr. Žerjave, ker razpušča vse, kar mu ni ljubo. Inicijativa za ustanovitev komisije za stvarno demobilizacijo je dal tačasni poverjenik za javna dela in obrt in poznejši predsednik komisije g. Vlad. Remec, ki je podle predsedstva ves čas vzorno vodil. Delalo se je vseskozi pošteno in neumorno. Ze s tem, da je bil predsednik ob enem strokovnjak, je dovolj povedano. Da pa nekaterim ni bilo po volji, je umevno. To so mogoče tisti, ki so hoteli vse bažo imeti po nizki ceni. Da komisija po enem letu ni mogla natančno vedeti, koliko blaga da ima, oziroma da bi sestavila popolni inventar, je pa bila krivda, da si je vojaštvo prilascalo vso pravico nad tem blagom in je imela komisija vedno kompetenčne boje za to.

Mi se temu bolj čudimo, da se je predsednik strokovnjak-inženir odstavil in se je nastavljal laik, profesor po poklicu, dalje se čudimo, da se je odredila revizija in to na način, da se šele po časopisih iščejo, kdor bi kaj vedel o krivdah, ki jih je zakrivila komisija in njen predsednik. V to preiskovalno komisijo pa se je imenovalo človeka, ki je sam obdolžen o samolastnem delovanju, katerega pri nas nikakor nismo navajeni. Deželni predsednik namerava baje to komisijo za stvarno demobilizacijo razpustiti in imenovati drugo, ki naj bi delovala v smislu njegovih načel.

To komisijo je postavila celokupna deželna vlada, centralna komisija vojne plena v Beogradu pa jo je pozneje priznala kot njeno filijalo. Kako bode samodržni g. dr. Žerjav sedaj to reč speljal, bomo videli. Pravi namen je edino ta, da svoje politične pristaše spravi v komisijo ter da upostavi iz gospodarske institucije gospodarsko politično.

Trg Tabor v Ljubljani je sklenilo ljubljansko občinsko starešinstvo prodati telovadnemu društvu Sokol v svrhu zgraditve sokolskega doma in telovadišča. Občinski svetniki V. L. S. so glasovali proti iz tehničnih gospodarskih in kulturnih razlogov, a

liberalna večina občinskega sveta hoče na vsak način napraviti s to zadevo politično mešetarijo za svojo stranko.

Trgovska obrtna zbornica v Ljubljani protestira proti ureditvi valute v razmerju 1 dinar za 4 K, kakršno razmerje hoče vpeljati liberalno-socialistična vlada. Gospodje so pri J. D. S. drugačnega mnenja, če sedijo pri seji trgovsko-obrtnice, in zopet drugačnega, kadar pišejo v svojih časopisih, ki so namenjeni javnosti, in zopet drugačnega, kadar sede v posvetih pri različnih anketah. Liberalno-socialistična vlada bo tedaj naše valutno vprašanje na ta način rešila, da bo pripravila Slovence in Hrvate ob ogromne vsote in s tem prizadela najhujše udarce srednjemu stanu, zlasti obrtnikom.

Dr. Žerjav, guverner v Sloveniji ali potomec starega avstr. sistema Stürgkh-Tisza, še vedno sedi na tronu deželne vlade, ne meneč se za sestavo vlade in ne meneč se za ljudsko mnenje. O Jugoslaviji, kam romaš z absolutizmom?!

Občinske zastope marljivo razpušča sedanji guverner v Sloveniji in postavlja za gerente svoje somišljenike ter pripravlja tla J. D. S. za občinske volitve. Obrtniki, združite se in nastopite pri občinskih volitvah enotno za vašo V. L. S. in poskrbite, da boste imeli v vseh občinskih zastopih svojemu številu primerno zastopstvo!

Občinske volitve so pred durmi, liberalno-socialistična vlada je vpeljala zanje srbski volilni zakon.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani ::

reg. zadr. z omejenim jamstvom., Kongresni trg 19.

Rezervni zaklad nad 500.000 K.

Hranilne vloge se obrestujejo po $3\frac{1}{4}\%$. Posojila na poljubno dobo let. — Osebni kredit 6% proti podpisu zadolžnice ali menice. — Posojila proti zastavi terjatev potom cesije 6% . — Posojila na hipoteke $5\frac{1}{2}\%$ proti podpisu zadolžnice.

Hitra rešitev prošenj!

Uradne ure od 8. do 12. ure.

Prospekti brezplačno na razpolago.

Ljudska posojilnica v Ljubljani

v lastnem domu - Miklošičeva cesta 6
obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem leta 1918 nad 43 milijonov kron vlog in nad 1 milijon 100.000 kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Odgovorni urednik: Ivan Ogrin. — Izdajatelj in založnik: Jugoslovanska obrtna zveza v Ljubljani. Tiska: Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Obrtna centrala v Ljubljani

za obnovitev po vojni poškodovanih krajev, r. z. z o. z.

Sodna ulica št. 11

sprejema naročila za vsa stavbena in druga opremna dela, posebno naročila za večje naprave, kontorje, Sole, zasebna stanovanja itd.

oddaja pa tudi v večjih množinah razna dela posameznim članom — obrtnikom. V slučaju potrebe nudi tudi potrebno orodje.

Načrte, stroškovnike in druga tehnična mnenja ob poverbi dela brezplačno.

Obrtno kreditna zadruga v Ljubljani

r. z. z n. z.

v Ljubljani, Sodna ulica št. 11

sprejema hranilne vloge, daje posojila na zastave, odstopne računov, eskomptira menice itd.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

je edini slovenski zavarovalni zavod, ki zavaruje proti požarnim škodam po sloopja, premičnine in poljske pridelke.

Tršico (stekaduro)

ima v zalogi po zelo
nizkih cenah

Obrtna centrala v Ljubljani

Sodna ulica št. 11.

Strojno mizarstvo Peter Bizjak

v Spodnji Siški, Gosposvetska cesta 136

prevzema vsa v mizarstvo spadajoča dela, zlasti stavbeno mizarstvo. — Cene primerne, delo solidno, postrežba točna.

Delniška glavica: K 30,000.000.—.

Jadranska banka

Podružnica Ljubljana

Centrala:
Trst.

Sprejema vloge na knjižice, vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

Podružnice:
Dubrovnik,
Dunaj,
Kotor,
Metković,
Opatija,
Split,
Šibenik,
Zader.

Kupuje in prodaja devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih; daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Ekspozitura:
Kranj.

Prevzema borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: JADRANSKA.

Telefon št. 257.

Rezerve: nad K 10,000.000.—.

Pohištvo iz upognjenega lesa je trpežno,

Naročila sprejema tovarna lesnih izdelkov in upognjenega pohištva: **udobno, poceni.**

I. BAHOVEC nasl.

Duplica, p. Kamnik.

Kompletne oprave za hotele, gostilne, restavracije, kavarne, šole, zavode, gledišča, dvorane i. dr.

Fine z usnjem tapetane garniture za stanovanja. Založniki in trgovci dobe posebne popuste.

GOSPODARSKA ZVEZA

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani, reg. zadr. z omej. zav.

Stalna zaloga poljedelskih strojev: motorjev, mlatilnic, vitljev, slamo- in reporeznic, brzoparilnikov, plugov, bran, čistilnikov i. t. d.

Prodaja umetnih gnojil, kolonijalnega in špecerijskega blaga ter poljskih pridelkov.

Zaloga pristnega domačega in ogrskega vina, žganja i. t. d.

Lastna izdelovalnica in prekaževalnica klobas.

Lastna zeljarna.

Stavbna pisarna :: IVAN OGRIN

Ljubljana, Gruberjevo nabrežje št. 8.

Prevzema vsa zidarska in druga stavbna dela. Izdaja strokovna mnemja, izvršuje načrte in proračune.

Delo solidno, po primerno nizkih cenah.

Vsakovrstne slamnike

gg. trgovcem in cenj. občinstvu priporoča
FRANJO ČERAR, tovarna slamnikov,
Stob, p. Domžale pri Ljubljani.

Karol Majce i drug

čevljarski mojster

Radeckega cesta št. 6

se priporoča za vsa

v čevljarsko stroko spadajoča dela.

Prodaja izgotovljene čevlje in čevljarske potrebščine.

Čebelni vosek

suhe satine in odpadke sveč

kupuje po najvišji dnevni ceni

J. Kopač, svečar v Ljubljani

Celovška cesta št. 90.